

**SOPA35, Socialt arbete: Socialrätt och rättslig metod för det sociala arbetet, 10 högskolepoäng**  
*Social Work: Social Law and Legal Reasoning for Social Work, 10 credits*  
**Grundnivå / First Cycle**

---

**Fastställande**

Kursplanen är fastställd av Socialhögskolans institutionsstyrelse 2025-05-21 (U 2025/450). Kursplanen träder i kraft 2025-09-01 och gäller från och med höstterminen 2025.

**Allmänna uppgifter**

Kursen är en obligatorisk kurs inom Socionomprogrammet. Kursen ges på termin tre.

*Undervisningsspråk:* Svenska

Moment på andra skandinaviska språk och engelska kan förekomma.

*Huvudområde Fördjupning*

Socialt arbete G1F, Grundnivå, har mindre än 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav

**Kursens mål**

För att bli godkänd på kursen ska studenten kunna

**Kunskap och förståelse**

- beskriva och förklara rättslig metod och dess begreppsapparat
- beskriva och förklara centrala lagar inom socialrätt och hälso-och sjukvårdsrätt som styr socialt arbete, vilket inkluderar både frivilliga aspekter och tvång
- beskriva och förklara straffrättsliga lagar med relevans för det sociala arbetet inklusive våld i nära relationer
- förklara förvaltnings- och kommunalrättens betydelse för socialtjänstens myndighetsutövning och beslutsfattande

## Färdighet och förmåga

- tillämpa de för kursen aktuella lagarna med relevans för socialt arbete och myndighetsutövning
- analysera och lösa rättsliga problem inom socialtjänstens verksamhetsområden och motivera dem
- formulera och förklara hur rättsliga lösningar uppfyller rättssäkerhetskrav
- diskutera hur lagar och rättspraxis påverkar olika utsatta grupper i samhället

## Värderingsförmåga och förhållningssätt

- reflektera över etiska dilemman i tillämpningen av lagar och hur dessa påverkar klientens rättigheter och integritet med relevans för det sociala arbetet

## Kursens innehåll

Kursens uppgift är att tillsammans med övriga kurser på programmets tredje termin förmedla kunskaper om rättsliga normer och deras relevans för socialt arbete. Stor vikt läggs vid rättslig metod som arbetsinstrument och studentens förmåga att formulera, förklara och kritiskt granska rättsliga lösningar.

Inom ramen för kursen behandlas socialtjänstlagen, lagen om särskilt stöd och service för vissa funktionshindrade, lagen om vård av unga, lagen om vård av missbrukare, kommunallagen, förvaltningslagen, offentlighets- och sekretesslagen, socialförsäkringsbalken, hälso- och sjukvårdslagen, lagen om psykiatrisk tvångsvård, smittskyddslagen och brottsbalken med fokus unga lagöverträdare och våld i nära relationer. Diskussion om etiska frågor i samband med rättstillämpning och hur rättssäkerhet och klientens integritet hanteras i socialt arbete diskuteras och problematiseras löpande under kursen.

Kursen utgår ifrån följande teman:

- Socialrätt och dess tillämpning  
Tolkning och tillämpning av socialrätt, med fokus på socialt arbete och rättssäkerhet. Inom ramen för denna del hanteras lagstiftning som både rör frivillighet och tvång. Kärnlagstiftningarna är Socialtjänstlagen, lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade, lagen om vård av unga och lagen om vård av missbrukare.
- Hälso- och sjukvårdsrätt  
Tolkning och tillämpning av socialrätt, med fokus på socialt arbete och rättssäkerhet. I momentet ingår även tvångslagstiftningarna Lagen om psykiatrisk tvångsvård och Smittskyddslagen
- Offentlighets- och lagstiftning om tystnadsplikt och sekretess  
Tolkning och tillämpning om hur förvaltnings- och kommunallagen styr socialtjänstens arbete, och vilka processuella krav som ställs för rättssäker handläggning och beslut. Tolkning och tillämpning av Offentlighets- och sekretesslagen samt annan lagstiftning som rör tystnadsplikt med betydelse för

socialtjänstens arbete både internt och i samverkan med andra myndigheter i samhället.

- Straffrätt med relevans för det sociala arbetet och dess tillämpning  
Tolkning och tillämpning av straffrättsliga bestämmelser med relevans för det sociala arbetet inklusive våld i nära relationer. Fokus är rättssäkerhet och samverkan mellan socialtjänsten och rättsväsendet.

## **Kursens genomförande**

Undervisning sker genom föreläsningar och seminarier. Seminarierna fokuserar på praktiska tillämpningsövningar med ett aktivt studentdeltagande. Studenterna får genom analys av prejudikat, JO-ärenden och annat material träna på tolkning och tillämpning av relevanta lagar och kritiskt diskutera rättsliga bedömningar, vilket även inkluderar etiska dilemman och rättssäkerhetsfrågor med relevans för det sociala arbetet. Stor vikt läggs vid att studenterna själva förbereder sig för undervisning och seminarier som sker i sal med hjälp av kurslitteratur samt särskilda kurstexter och filmer.

## **Kursens examination**

Examination sker genom ett skriftligt individuellt salsprov. Frivilliga inslag som ersätter delar av salsprov förekommer.

På kursen erbjuds ordinarie prov, omprov i anslutning till det ordinarie provet samt ytterligare minst ett provtillfälle under läsåret. Inom ett år efter att kursen genomgått en större förändring eller upphört erbjuds minst två ytterligare provtillfällen på samma kursinnehåll. Därefter erbjuds studenten ytterligare provtillfällen men i enlighet med gällande kursplan.

Om så krävs för att en student med varaktig funktionsnedsättning ska ges ett likvärdigt examinationsalternativ jämfört med en student utan funktionsnedsättning, så kan examinator efter samråd med universitetets avdelning för pedagogiskt studentstöd fatta beslut om alternativ examinationsform för berörd student.

## **Betyg**

Betygsskalan omfattar betygsgraderna: Underkänd, Godkänd

För betyget Godkänd krävs att studenten uppfyller de mål som anges för kursen.

## **Förkunskapskrav**

För tillträde till utbildningen krävs godkänt resultat på kurser eller moment omfattande minst 30 hp i socialt arbete inom Socionomprogrammets första två terminer.